

չքեղ պատկերներն եւ թէ երաժշտական շունչը
կը լրացընեն զերար:

“Մաքիներու հօտն է կ'իջնէ բլրակէն,
Հրանունկի ու նարգէսի պուրակէն.
Ու ծիծերուն մէջ այնքան կաթ է յորդած,
Ուրկէ անցեր ճերմակ վարդեր են ցանած.
Հոյ, իմ գառներու երկուորեակ,
Հոյ, հօտըս թուխ ու ճերմակ.”

եւ կամ

“Եթէ փարչով ճուր Եմ քամեր,
Քեզ իմ գինին հոսելու,
Քառասուն թուփէն վարդ Եմ քաղեր
Քեզ Եմ պսակն հիւսելու.”

Ամբողջ գործի մէջէն կը հոսէ զգացմունք.
զգացմունք, որ հետզհետէ աւելի թափ կ'առ-
նու, կը յորդէ եւ կը յափշտակէ ընթերցողը:

Այսու հանդերձ աւանդակէս ստեղծա-
գործող ժողովրդին անհասկնալի կը մնայ Սի-
տալի լեզուն: “Կարօս խաչ,” եւ “Մոկաց Միրզա,”
աւելի սիրելի են ժողովրդին, որովհետեւ իր
խոհ հասկնալի լեզուով են գրուած:

Մեր խորին համոզումով աւանդակէսեր
որքան ալ բանաստեղծօրէն գրի առնուին,
պէտք է ժողովրդական ոգին եւ նկարագիրը
պահեն, թէեւ Սիտալը մեծ շեղում չէ կա-
տարած:

Աւանդակէսեր աւելի մնայուն կը դառնան,
երբ անոնք կ'երգուին: “Վրէն ու Զին,” կրնայ
դառնալ երաժշտական գեղեցիկ կտոր մը, եթէ
օր մը բարեխիղճ երաժիշտը զբաղուէր անով:

Սիտալը օժտուած է պատմելու ձիրքով եւ
ընթերցողը հաճոյքով կը կրկնէ անոր գործը:

Ղիննա, 6. Փետր. 1921:

Ռ. ՊԵՐՍԵՊԵՆՆ

2. Բաջն-Վարդան, կենսագրութիւն Հայոց մեծ սպա-
րապետ կորովին եւ կարմիրն Վարդան Մամի-
կոնեանի եւ պատմութիւն Վարդանանց պատե-
րազմին ըստ Եղիշէի եւ այլ եւ այլ ուսումնա-
սիրութիւնը Վարդանանց պատերազմին վրայ:
Գրեց Բաբգէն Եպիսկոպոս: Պոստոն 1920: 80.
Էջ 2 + 160:

Կարմիրն Վարդան տասնուչորս դար շա-
րունակ հոսեցուցած է իւր վարդազոյն արիւնը
հայ սրտերուն մէջ, որ հոն իւր թարմութիւնն
եւ ջերմութիւնը պահպանելով՝ կրկին եւ կրկին
ջրջան առած խաղացած է հայ երակներուն մէջ՝
բաշխելով միշտ կենդանութիւն: Եղիշէն եղած
է խողովակն, Եղիշէն իւր Վարդան գրքին մէջ:

Հայ դիւցազներգութեան այս արձակ դրուագին
մէջ անմահացուած է Աւարայրի հերոսն, այն-
քան թարմ, այնքան կենդանի, որ անոր շունչն
հայ ժողովրդեան անպատում վշտերուն մէջ
անբաւ խրախոյս ջամբած է եւ նոր նոր կարմիր
հերոսներու ծնունդ տուած հայ ժողովրդեան
կեանքին մէջ:

Ներկայ դժբախտ օրերուն հայ արիւնոտ
սրտերուն ինչ ամէնէն աւելի կրնար ազդու-
բաղսման ըլլալ, քան Կարմիրն Վարդանայ գոր-
ծոց եւ արութեանց վերյիշումը: Ահա այս
նպատակաւ կը բարձրացնէ ամերիկահայ մամուլը
հրապարակի վրայ սիրուած ժողովրդական հե-
րօսին պատկերը, Բաջն-Վարդանայ կենսա-
գրութիւնը, Բաբգէն Եպիսկոպոսի շնորհալի
վրձինի արդիւնքը: Ի սրտէ կ'ողջունենք հայ
Հերոսին վերստին ծնունդը, այնպէս չքնաղ
այնպէս գեղեցկադէմ, այնպէս ազդեցիկ, ինչ-
պէս երբեմն: Ամբողջ ազգ մը պատկերացած է
անոր աչքերուն մէջ, իւր ճակատագրով, իւր
ինքնուրոյն նկարագրով, առաւելութիւններով
եւ պակասութիւններով:

“Եղիշէն քննական ուսումնասիրութեան,”
հմուտ հեղինակն անշուշտ միակ հեղինակու-
թիւնն է Վարդանանց պատերազմի պատմու-
թեան համար: Ներկայ աշխատութիւնս՝ իւր
էական մասերու մէջ հիմնուած նախորդ քննա-
կան գործին եղբակացութեանց վրայ՝ կոչուած
է ժողովրդեան մօտեցնել ծանօթացնել Աւա-
րայրի հերոսն, որ միշտ հիացուած, բայց իւր
անձնաւորութեան սակաւ դժերովն միայն ծա-
նօթ էր ընդհանրութեան:

Մեծն Վարդան իւր տոհմով, կրթու-
թեամբ, գործերով, հերոսական քաջութիւն-
ներով կը պարզուի հոս հայ ժողովրդեան
մի եւ նոյն ժամանակ օրինակ, առաջնորդ ըն-
ծայունով հայ սրտերուն:

Պիտի բաղձանք, որ ամէն հայ անհատ
ունենայ զայն իւր ձեռքին մէջ, կարգայ յաճախ
եւ Բաջն-Վարդանայ կաղապարին վրայ ձեռք
յերիւրէ իւր նկարագիրը: Այսպէս պիտի ազ-
նուանայ հայ ժողովուրդը եւ Հայոց պատմու-
թեան էջերը պիտի վարդաբուին նոր Վարդան-
ներու պատկերներով:

Հ. Ն. Ա.

